

Сосницький професійний аграрний ліцей

Аналіз
самооцінювання освітньої
діяльності за напрямом
«Освітнє середовище»
в Сосницькому ПАЛ

Виконала методистка Ольга Степко

Сосниця 2024

*«Освіта — найбільше із земних благ, якщо вона
найвищої якості.
в іншому разі вона абсолютно марна»*

Р. Кіплінг

Аналіз самооцінювання освітньої діяльності за напрямом «Освітнє середовище» в Сосницькому ПАЛ

З метою розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти у ліцеї було розроблено «Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у Сосницькому професійному аграрному ліцеї Чернігівської області». В процесі розробки Положення ми проводили певні **заходи**:

- обговорення з колективом необхідності розроблення та впровадження системи управління якістю освіти, створення Наказу №66 від 16.12.2021 року «Про створення робочої групи щодо розробки Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти». До творчої групи входять 8 чоловік;
- визначення компонентів, за якими здійснюватиметься процес вдосконалення якості освітньої діяльності;
- визначення критеріїв;
- визначення методів збору інформації;
- визначення індикаторів для оцінювання;
- рішення про запровадження у закладі системи управління якістю освіти (Наказ № 42 від 08.09.2023 року «Про затвердження Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у Сосницькому професійному аграрному ліцеї»).

Повний цикл може тривати як один рік, так і декілька років. Ми вирішили не поспішати, а детально провести всі етапи самооцінювання. Тож відповідно до поставленої мети ми обрали щорічне самооцінювання за певними напрямками діяльності та періодично-комплексне оцінювання.

У цьому навчальному році ми вирішили почати з першого напрямку самооцінювання (опитування та анкетування) якості освітньої діяльності за напрямом «Освітнє середовище».

Освітнє середовище (з Вікіпедії) — сукупність об'єктивних зовнішніх умов, факторів, соціальних об'єктів, необхідних для успішного функціонування освіти. Це система впливів і умов формування особистості, а також можливостей для її розвитку, які містяться в соціальному і просторово-предметному оточенні. *Освітнє середовище* – це наявність безпечних умов навчання; емоційне благополуччя здобувачів освіти, педагогів та батьків; відсутність будь-яких проявів насильства та наявність достатніх ресурсів для їх запобігання; дотримання прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника.

Для проведення ефективного й об'єктивного самооцінювання необхідно залучити всіх учасників освітнього процесу та освітніх експертів! Оцінювання діяльності закладу має бути максимально публічним. Утім, ми пам'ятаємо, що зібрана інформація може бути конфіденційною та містити персональні дані. Аби організувати процес чітко та прозоро, ми дотримувалися певної **послідовності дій**:

1. Видали наказ про проведення самооцінювання (Наказ №43 від 11.09.2023 року «Про проведення самооцінювання якості освітньої діяльності за напрямом «Освітнє середовище» у Сосницькому професійному аграрному ліцеї»).
2. Затвердили склад робочої групи (9 чоловік) за напрямом «Освітнє середовище» (Додаток 1 до Наказу).
3. Розробили Орієнтовний план роботи робочої групи з проведення самооцінювання за напрямом «Освітнє середовище» (Додаток 2 до Наказу)
4. Проводимо самооцінювання (фіксуємо результати та напрацьовуємо рекомендації).
5. Обговоримо результати на засіданні педагогічної ради.
6. Видамо наказ про підсумки самооцінювання.

7. Ухвалимо управлінські рішення та будемо враховувати результати самооцінювання у річному плані роботи ліцею.

При проведенні ефективного та якісного самооцінювання освітніх та управлінських процесів закладів освіти важливо проаналізувати освітнє середовище за шістьма **вимогами**:

1. Забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання та праці (внутрішнє освітнє середовище закладу в Сосницькому ПАЛ).
2. Забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання та праці (на підприємствах під час виробничої практики та виробничого навчання).
3. Забезпечення безпечних і нешкідливих умов проживання у гуртожитку.
4. Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації.
5. Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору.
6. Забезпечення дистанційного та змішаного навчання.

Методи збору інформації

Для вивчення освітньої системи важливо визначити джерела отримання інформації за кожним критерієм. Ми намагалися використовувати такі інструменти:

1. Опитування учасників освітнього процесу (анкетування педагогічних працівників, здобувачів освіти, батьків, усне опитування тощо). Особливо цінну інформацію можна отримати від випускників минулих років. Адже саме вони можуть реалістично оцінити ефективність впливу ліцею на їхнє майбутнє.
2. Спостереження за освітнім середовищем дає можливість зафіксувати наявність чи відсутність необхідної для освітнього процесу матеріально-технічної бази, дотримання санітарно-гігієнічних вимог, норм охорони праці і безпеки життєдіяльності, забезпечення інклюзивності середовища (у разі потреби), проаналізувати культуру взаємовідносин у закладі тощо.

3. Моніторинг освітнього середовища (санітарно-гігієнічні умови, раціональний розподіл навчальних приміщень, безпека спортивних й ігрових майданчиків, створення мотиваційного середовища тощо).
4. Аналіз документації (ділова документація, протоколи індивідуального діагностичного обстеження тощо).
5. Цілеспрямоване інтерв'ювання окремих учасників освітнього процесу (психолога і соціального педагога).

Визначення рівня якості освітньої діяльності

За результатами самооцінювання необхідно визначити рівень якості освітньої діяльності. Існує декілька методик:

- кількісна;
- описова;
- комбінована.

Щоб обрати оптимальну методику, ми оцінимо власну освітню діяльність описовими характеристиками, а потім переведемо їх у бали. Це допоможе визначити рівень якості освітньої діяльності по кожному критерію за чотирибальною шкалою:

- високий рівень (3,61 – 4 бали);
- достатній рівень (2,66 – 3,6 бала);
- рівень, що вимагає покращення (1,66 – 2,65 бала);
- низький рівень (1,65 – 1 бал).

У 2023-2024 навчальному році робочою групою проводилось самооцінювання за різними методами якості освітньої діяльності за напрямом «Освітнє середовище». Анкетування учасників освітнього процесу здійснювалось у Google Формах, 35 педагогічних працівників, 109 здобувачів освіти та 61 батько пройшли анкетування на сьогоднішній день. У анкеті для педагогічних працівників є 22 запитання, у анкеті для здобувачів освіти – 35 запитань, а для батьків – 17 запитань. Запитання для анкет брались з індикаторів оцінювання та методів збору інформації. Освітнє середовище повинно бути безпечним, комфортним, мотивувати до навчання і

педагогічної діяльності. За результатами анкетування стало вже зрозуміло, що адміністрацією ліцею вживаються заходи задля створення безпечних та комфортних умов навчання, проживання, відпочинку здобувачів освіти та працівників ліцею.

1.1 Забезпечення комфортних і безпечних умов навчання та праці

Під час спостереження за освітнім середовищем з'ясовано, що у цілому у закладі створено безпечні умови навчання та праці, переважна більшість здобувачів освіти задоволені освітнім середовищем, подобається перебувати у ліцеї 80,8 % здобувачам освіти, 83,5 % здобувачів освіти стверджують, що вони у ліцеї почувають себе здебільшого у безпеці. Приміщення та територія закладу частково доступні для сторонніх осіб (допускаються лише учасники освітнього процесу), несанкціонованого заїзду автотранспорту. Щодобово чергує працівник охорони в закладі. Приміщення чисті, охайні та недоступні для сторонніх осіб, більшість батьків, здобувачів освіти та педагогів задоволені облаштуванням території, чистотою навчальних кабінетів, туалетних кімнат; у приміщенні закладу більш-менш дотримуються температурного режиму. У ліцеї на двох корпусах організований індивідуальний питний режим. Приміщення їдальні, столи, лавки, місця для видачі готових страв чисті, їх регулярно миють; організація харчування у школі сприяє формуванню культури здорового харчування в здобувачів освіти, більшість опитаних батьків здобувачів освіти задоволені якістю харчування.

Індикатори	Педпрацівники	Здобувачі освіти	Батьки
Облаштування території навколо корпусів та гуртожитку	85,7%	62,4%	82,0%
Чистота навчальних кабінетів, лабораторій,	94,3%	76,1%	75,4%

майстерень			
Облаштування та утримання туалетних кімнат	88,6%	58,7%	78,7%
Чистота їдальні	91,4%	64,2%	80,3%
Комфортний повітряно-тепловий та питний режим	68,6%	52,4%	82,0%
Належне освітлення	82,9%	81,7%	88,5%

Наявні необхідні для реалізації освітніх програм навчальні приміщення; в приміщеннях підвищеного ризику оприлюднено правила поведінки під час навчальних занять. Для реалізації освітнього процесу наявне достатнє навчально - методичне та технічне забезпечення. У групах кількість здобувачів освіти не перевищує гранично допустиму наповнюваність. Зі здобувачами освіти та працівниками закладу відповідальні особи проводять інструктажі щодо алгоритму дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, реалізуються заходи із запобігання проявам дискримінації. Так, 87,2% здобувачів освіти стверджують, що їх інформують керівники груп, керівництво ліцею щодо правил охорони праці, техніки безпеки під час занять, пожежної безпеки, правил поведінки під час надзвичайних ситуацій. Проводяться обов'язкові інструктажі з охорони праці на робочих місцях під час виробничого навчання та виробничої практики для 92,7% здобувачів освіти, безпечні умови забезпечуються для 93,5 % здобувачів освіти, як вони стверджують. В коридорах достатня кількість інформаційних стендів, що висвітлюють Правила поведінки для здобувачів освіти, інформацію щодо безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки та правил дорожнього руху.

Харчування, яке забезпечує ліцейна їдальня, здобувачі оцінили на середньому рівні (58,2%), а батьки (63,6% дітей, які харчуються) - 67,2 % повністю та переважно задоволені та 36,1% батьків зазначали, що не задоволені асортиментом їжі. 26,2% здобувачів освіти не харчуються у

ліцейній їдальні, тому це завадило вивести даний показник на високий рівень.

Життя в гуртожитку: 62,4 % здобувачів освіти вважають, що їм надаються житлово-комунальні послуги належної якості, 27,5 % - частково, 89,8 % батьків, діти яких проживають в гуртожитку, задоволені організацією та умовами проживання. 50,5 % здобувачів освіти забезпечені приміщенням навчального, побутового, медичного та спортивного призначення, камерами зберігання, обладнанням та інвентарем, 37,6 % - частково. Здобувачі освіти беруть участь у вирішенні питань, пов'язаних із поліпшенням умов проживання, самостійної роботи, відпочинку, побуту, фізичної культури (65,1%) та зазначають, що їхня думка враховується і має значення при вирішенні питань гуртожитку та дозвілля. 89% здобувачів освіти задоволені, що в гуртожитку проводяться національно-патріотичні, фізкультурно-оздоровчі, культурно-освітні та інші заходи, але всього 32,1 % здобувачів освіти залучені до участі в гуртках та секціях, які діють у ліцеї, 53,2 % - беруть участь у конкурсах, змаганнях та олімпіадах.

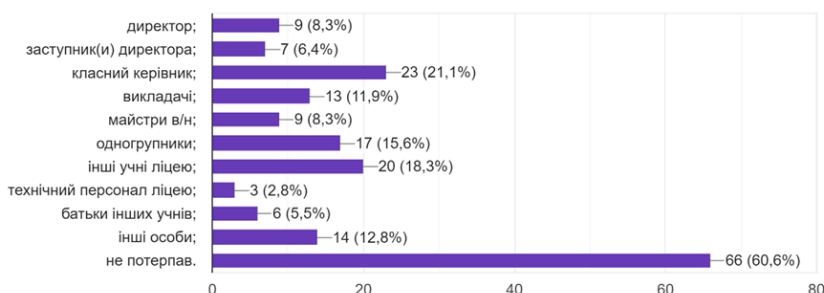
1.2. Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації

Педагоги, здобувачі освіти та їх батьки ознайомлені з нормативно-правовими документами щодо виявлення ознак булінгу, насильства та запобігання йому; педагогічні працівники, адміністрація ліцею здійснюють заходи щодо запобігання порушення правил поведінки. 100 % педагогів обізнані з ознаками булінгу, дискримінації, іншого насильства серед здобувачів освіти та алгоритмом дій у випадку, якщо вони стали свідками чи жертвами цих явищ, 94,3 % педагогів ознайомлені з планом заходів із запобігання та протидії булінгу, 82% батьків не звертались з приводу випадків булінгу, 9,8 % батьків стверджують, що проблема вирішувалась конструктивно. 73,4 % здобувачів освіти обізнані з ознаками булінгу, дискримінації, іншого насильства та алгоритмом дій у випадку, якщо вони стали свідками чи жертвами цих явищ. 83,5 % здобувачів освіти зазначили,

що в достатній кількості отримують інформацію від класних керівників про булінг, кібербулінг, а також на уроках інформатики. Учні також зазначають, що в їхньому шкільному житті були випадки булінгу, але в переважній більшості їх було усунуто з допомогою педпрацівників. Більшість випадків, які було зазначено учнями, як прояви булінгу – мали характер конфлікту, непорозуміння та прагнення до лідерства. В переважній більшості здобувачі освіти прагнуть самі вирішити непорозуміння, але перевагу надають зверненням до класного керівника. Для здобувачів освіти аналізуємо ще інформацію за цими питаннями:

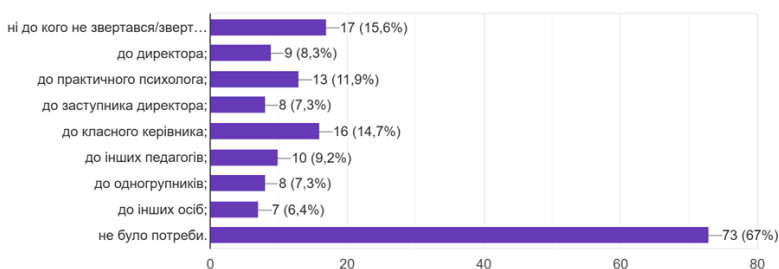
25. Якщо Ви потерпали від булінгу /цькування у ліцеї, то від кого? (можливо обрати декілька варіантів відповідей)

109 відповідей

26. Якщо Ви потерпали від випадків булінгу (цькування), чи стали його свідком, то до кого Ви звертались за допомогою у закладі освіти? (можливо обрати декілька варіантів відповідей)

109 відповідей

Аналіз анкет показав, що здобувачі освіти в більшій мірі відчують підтримку, повагу, отримують допомогу від класного керівника, майстра виробничого навчання, інших педагогів та психолога.

На достатньому рівні учні отримують інформацію щодо важливості дотримання академічної доброчесності. Розроблено та затверджено на засіданні педагогічної ради Положення про академічну доброчесність.

Наявна інформація про правила поведінки для 88,1% здобувачів освіти. Адміністрація закладу та керівники груп здійснюють заходи щодо запобігання порушення правил поведінки. 95,1% батьків стверджують, що вони ознайомлені з правилами поведінки, що прийняті в закладі та приймають їх, 86,9% батьків впевнені, що права учасника освітнього процесу не порушуються. 96,8 % батьків вважають, що ліцей враховує їх думку під час прийняття важливих управлінських рішень. У закладі проводиться систематична робота щодо адаптації здобувачів освіти до освітнього процесу, питання адаптації розглядалися на засіданнях педагогічної ради (жовтень). Переважна більшість батьків (67,2%) вважають, що у дітей ніколи не виникали проблеми з адаптацією. Аналіз відповідей батьків здобувачів освіти дає підстави стверджувати, що діти охоче та в піднесеному настрої йдуть до ліцею (75,4%).

Аналіз анкетування демонструє, що близько 50,5 % здобувачів освіти, 65,6 % батьків та 51,4 % зазначили і вважають освітнє середовище безпечним і психологічно комфортним. Більше 90 % батьків здобувачів освіти зазначають, що звернення керівництвом закладу розглядаються вчасно, заходами реагування вони задоволені або переважно задоволені. Заклад має свій веб-сайт, який постійно оновлюється та відкритий для відвідувачів. Функціонує сторінка ліцею у соціальній мережі Фейсбук та Інстаграм, де висвітлюються основні події, що відбуваються в закладі. У вестибюлі та учительській кімнаті є інформаційні стенди, на яких регулярно оновлюється інформація.

1.3. Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору

Приміщення та територія ліцею облаштовуються з урахуванням принципів розумного пристосування. Ліцей співпрацює з інклюзивно-ресурсним центром щодо психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами. У ліцеї педпрацівники формують навички здорового способу життя, діє програма, яку розробила соціальний педагог Самойленко

Ю.В. Простір закладу, обладнання, засоби навчання сприяють формуванню ключових, предметних та професійних компетентностей та наскрізних умінь здобувачів освіти. Переважна більшість здобувачів освіти відвідує ліцейну бібліотеку для отримання необхідних книжок на I курсі (83%) та заняттям творчою діяльністю, у той же час значна кількість здобувачів освіти (50,5%) взагалі не використовують ресурси бібліотеки. У бібліотеці ліцею здобувачі освіти мають можливість працювати індивідуально (25,7%), в групах та проєктах (10,1%), формувати інформаційно-комунікаційні компетентності (8,1%). Якщо аналізувати анкету для педагогів, то можна сказати що 8,6% педагогів не використовують ресурси бібліотеки, 34,3% педагогів використовує простір і ресурси бібліотеки для індивідуальної роботи, стільки ж – для групової роботи, 22,9% - для формування інформаційно-комунікаційних компетентностей.